

Anselm Grün
Alois Seufferling

Egységben
a teremtett világgal

BENCÉS KIADÓ
Pannonhalma, 2007

Tartalom

<i>Bevezetés</i>	5
<i>A teremtés-lelkiség</i> <i>Matthew Fox szerint</i>	11
<i>A Teremtő dicsérete</i>	15
<i>Tisztelet a dolgok iránt</i>	27
<i>Tisztelet az ember iránt</i>	39
<i>A helyes mérték</i>	59
<i>Élet a teremtés ritmusában</i>	71
<i>Gondosság és figyelmesség</i>	79
<i>A szenvedés átváltoztatásának útja</i>	95
<i>A teremtő ember</i>	105
<i>Zárszó</i>	117
<i>Jegyzetek</i>	121

Bevezetés

Amikor a limburgi egyházmegye papjai számára az élet keresztény kultúrájáról és az egészséges élet művészetéről tartottam előadást, az azt követő vitában Kamphaus püspök úr olyan véleménynek adott hangot, hogy látásmódom a bencés teremtés-lelkiségre épül, amivel egyetértett ugyan, de szerinte ki kellene ezt egészíteni a szenvedést és a kudarcot komolyan vevő kereszt lelkiségével. Mivel teológiai munkásságomban magam is a keresztet és a megváltást állítottam középpontba, egyáltalán nem tűnt fel, hogy a püspök úrnak mennyire igaza volt, amikor a bencés lelkiséget tipikusan teremtés-lelkiségként jellemezte. Matthew Fox könyvei óta ma megszokták különböztetni a megváltás-lelkiséget és a teremtés-lelkiséget. Míg a megváltás-lelkiség elsősorban a véték, a bűn és a tőlük való megváltás témáját járja körül, a teremtés-lelkiség a jó teremtés iránti tiszteletre összpontosít és Istennel a teremtésben akar találkozni. Ez utóbbi tehát a Teremtőt, nem pedig a Megváltót állítja a középpontba.

És a teremtő Istent fel lehet ismerni és meg lehet tapasztalni teremtésében is, ahogy már Pál a Rómaiakhoz írt levelében fogalmaz: „Mert ami benne láthatatlan: örök ereje és isteni mivolta, arra a világ teremtése óta műveiből következtethetünk.” (Róm 1,20) Természetesen nem akarjuk egymást kizáró módon szembeállítani a lelkiesség és a teológia e két útját. Mert hiszen nem szembenállásról, hanem sokkal inkább egyfajta egészséges feszültségről van szó. Az a teológia, amely mindent egyetlen alapelvből igyekszik megmagyarázni, végül eretnekséghez vezet. Ezért a teremtés-lelkiesség is ismeri a keresztet. Tudja, hogy az átváltozás útja fájdalmas, hogy az emberi szenvedés szakadékain át vezet, és hogy Krisztus kereszttje emberi létünk és az egész teremtés Istenhez való áttörésének szimbóluma. Mivel azonban olyan korban élünk, amikor (sajnos, nem annyira az egyházban) újra fölfedezik az ökológiát, fontos saját hagyományunkban keresni a teremtés-lelkiesség forrásait, vagyis azt a fajta lelkiességet, amely a teremtéssel való figyelmes bánásmódot a lelki élet ismérvének tekinti.

Ösztönzést adott ehhez a kis könyvhöz Alois Seufferling atya is, aki csaknem negyven éve Koreában dolgozik. Ő küldte el nekem azt a teremtés titkával foglalkozó kéziratot, amely később annyira beleolvadt könyvembe, hogy ketten közösen adjuk közre. Ez is

szép jelképe a teremtés-lelkiségnek, amely kiegyenlíti az ellentéteket – Kelet és Nyugat ellentétét is. Mi, keresztények éppen a keleti spiritualitás felől fedezhetjük fel újra és értékelhetjük helyesen a teremtés-lelkiség sajátos hagyományát. Nyugaton ugyanis túl sokáig hirdettünk egyoldalú megváltás-teológiát, és ezáltal megfeledkeztünk a teremtés titkáról, amellyel csak most találjuk szembe magunkat. A teremtés a buddhista és hinduista hagyományban sokkal inkább a középpontban áll. Istennek ez az emberhez intézett első szava, ebben nyilatkoztatja ki szépségét és szeretetét. Benne találkozhatunk Istennel, akinek Lelke áthatja a teremtést. Istenhez fűződő viszonyunk a teremtéshez fűződő viszonyunkban is kifejeződik. Nem szakíthatjuk el egymástól a Teremtőt és a teremtést, ahogy lelkiségünkben ezt gyakran megtettük, amikor csakis és egyedül Istenhez fűződő viszonyunkra helyeztük a hangsúlyt, és nem gondoltunk arra, hogy Istenhez fűződő viszonyunk egészen konkrétan kifejeződik abban is, ahogyan a teremtéssel bánunk. A *panteizmustól* való erős félelmünkben, amely azonosítja Istent a világgal, beleestünk a *deizmus* csapdájába, amely elszakítja egymástól a világot és Istent, s istentelenné teszi, szekularizálja a világot. Van azonban még egy harmadik út is, a *panenteizmus*, amely mindenben felismeri és megtapasztalja Istent.

Ebben a könyvben Szent Benedek Reguláját szeretnénk kérdőre vonni a teremtés-lelkiség nyomait keresve. Szent Benedek Regulájában ugyanis nem fordulnak elő a megváltás-lelkiség tipikus fogalmai, sem megváltás (*Erlösung*), sem pedig üdvösség (*Heil*). Amikor Benedek a bűnről (*peccatum*) beszél, azt tartja szem előtt, hogy a szerzeteseknek kerülniük kell az olyan hamis magatartást, amely megzavarhatja a teremtés rendjét és a közösséget. De bűneinktől való megváltásról nem beszél Benedek. A „megbocsátani” (*dimittere*) szót csak kétszer használja, mégpedig amikor a Miatyánkot idézi. A Miatyánk bocsánatkérésétől azt várja, hogy helyreáll a béke a közösségben. Nem olyan bűnősként látja az embert, akinek először Krisztus általi megváltásban kell részesülnie, inkább arra inti a szerzeteseket, hogy minden fivérben és nővérben Krisztust lássák, és így az iránta való tisztelet járja át az emberekkel való találkozásukat. A bűn, a mindennapos viszálykodás vakká tesz a másik titka iránt. A megbocsátás mindig újra megtisztítja a közösség homályos érzelmeink által megzavart légkörét, és így mindig újjáteremti az egyházat mint Isten gyógyító és szerető jelenlétének helyét. Benedek Regulájának alapmagatartása mindenütt optimista, és ez feltétlenül jellemzi a teremtés-lelkiséget is. Mivel sem Alois atya, sem én nem vagyunk Re-

gula-szakértők, a teremtés-lelkiségnek csak néhány szempontját tudjuk leírni, ahogyan azt Szent Benedek Regulájában fölfedeztük.